

8. Чернишова Т. О., Немченко Т. А. Деякі аспекти корпоративної культури організації. Наукові праці КНТУ. Економічні науки. 2010. №17. С. 45-68.

9. Пономаренко Т.В. Передумови стійкості розвитку вітчизняних металургійних підприємств [Електронний

ресурс] / Т. В. Пономаренко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – No 2. – Режим доступу: URL: <http://global-national.in.ua/vipusk-1-2014/176-ponomarenko-t-v-peredumovi-stijkosti-rozvitku-vitchiznyanikh-metalurgijnikh-pidpriemstv>

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ НА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

INFLUENCE OF INNOVATIVE COMPONENT ON THE INVESTMENT ATTRACTION TO THE NATIONAL ECONOMY

У статті проаналізовано основну проблематику запровадження інноваційних форм діяльності, що впливають на зростання національної економіки. Приведено закордонні приклади впровадження відносно створення індустріальних парків та збільшення активності державних органів влади в їх створенні. Окреслено вплив форм інноваційної діяльності на залучення інвестицій до національної економіки та запропоновано на основі аналізу наукових публікацій систему залучення інвестицій за рахунок впровадження. Розкрито зміст системи, що впливає на залучення інвестицій інноваційних форм діяльності. Підсумовано на основі наукового дослідження реалізацію інноваційних форм діяльності при визначенні місцевих факторів, що можуть вплинути на розвиток інноваційної діяльності є пріоритетним напрямком при створенні наукових парків, технологічних парків чи індустріальних парків.

Ключові слова: технопарки, індустріальні парки, наукові парки, інновації, галузі, інноваційний тип.

В статье проанализированы основную проблематику внедрения инновационных форм деятельности, влияющие на рост национальной экономики. Приведены зарубежные примеры внедрения относительно создания индустриальных парков и увеличение активности государственных органов власти в их создании. Определены влияние форм инновационной деятельности на привлечение инвестиций в национальную экономику и предложены на основе анализа научных публикаций систему привлечения инвестиций за счет внедрения. Раскрыто содержание системы, влияет на привлечение

инвестиций инновационных форм деятельности. На основе научного исследования показана реализация инновационных форм деятельности при определении местных факторов, которые могут повлиять на развитие инновационной деятельности является приоритетным направлением при создании научных парков, технологических парков или индустриальных парков.

Ключевые слова: технопарки, индустриальные парки, научные парки, инновации, отрасли, инновационный тип.

The article analyzes the main problems of the introduction of innovative forms of activity that influence the growth of the national economy. The scientists who were engaged in the analysis of innovative forms of activity were noted. The article presents the foreign examples of implementation in relation to the creation of industrial parks and increase the activity of state authorities in their creation. The influence of forms of innovation activity on attraction of investments into the national economy is outlined and the system of attraction of investments through the introduction is proposed on the basis of the analysis of scientific publications. The content of the system influencing attraction of investments is disclosed. innovative forms of activity. The content of the system that influences investment attraction is revealed. Summarized on the basis of scientific research the implementation of innovative forms of activity in determining the local factors that may affect the development of innovation activities is a priority area in the creation of science parks, technological parks or industrial parks.

Key words: industrial parks, industrial parks, scientific parks, innovations, branches, innovative type.

УДК 336.5

Кравчун А.С.

к.держ.упр., здобувач

Класичний приватний університет

Постановка проблеми. Подальше соціально-економічне зростання в Україні можливо лише за наявності достатніх обсягів коштів. Зростання інвестицій до національної економіки, перш за все позначається на соціальному аспекті країни, створюючи нові робочі місця, зростання заробітної плати, модернізація інфраструктури регіонів, тим самим стимулюючи розвиток малого підприємництва. Оскільки залучення інвестицій вливає як на країну в цілому так і окремо на певний регіон країни, важливого

значення набуває дослідження різних форм інвестиційних надходжень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження інноваційної складової, щодо залучень інвестицій в національну економіку зробили, такі вчені як: О.І. Амоша, В.М. Гець, М.І. Волков, М.П. Денисенко, А.А. Динкін, М.А. Козоріз, Л. Яремко, В.І. Ляшенко, Т.Пономаренко. А також вартий уваги – напрямок досліджень розвитку технопарків та їх ролі в національній економіці, зокрема дане питання

було розглянуто такими вченими: Д. Гібсон, Н. Дорфман, А. Капустін, О. Мазур, Д. Черваньов, О. Чмир, В. Шукшунов та інші. Вплив інноваційної складової, щодо залучення інвестицій варто розглядати під кутом – дослідження ролі інновацій у залученні інвестицій в інших країнах світу та адаптації закордонного досвіду до сучасних реалій в економіці України, наразі дане питання вимагає подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз впливу форм інноваційної діяльності на залучення інвестицій до національної економіки та розробити на основі аналізу наукових публікацій систему залучення інвестицій за рахунок впровадження інноваційних форм діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток національної економіки тісно пов'язаний з сучасною модернізацією всіх господарських процесів, що ґрунтується на виробництві науково-технічних засобів для зовнішнього і внутрішнього ринках. На сьогодні державна політика має зосередитися на розвитку високотехнологічних виробництв, що має стати основою інноваційного шляху розвитку національної економіки. Індустріальні парки виступають одним із дієвих інструментів прискорення соціально-економічного становлення держави як конкурентоспроможного члена світової спільноти та формує стимулюючі умови до зростання інших учасників ринку на рівні національної економіки. Індустріальні парки представляють собою юридично відокремлену земельну ділянку, що призначена для розвитку промислового виробництва. Запровадження індустріальних парків на регіональному рівні є важливим елементом залучення іноземних інвесторів та найновіших технологій. Україна має досвід створення технопарків, однак його часто ототожнюють до індустріальних парків. Основною відмінністю технопарків від індустріальних парків є:

1) технопарки сприяють створенню інноваційних технологій на виробництві, для чого в наявності має бути науково-дослідний складник у вигляді наукових інститутів, центрів чи університетів;

2) індустріальні парки виконують функцію забезпечення підприємства і є структурою для здійснення їх основної діяльності. Іншою відмінністю індустріальних парків від технопарків є концепція розвитку території індустріальних парків, що визначає зобов'язання та функції єдиної системи управління комунальними, інноваційними, охоронними та іншими послугами. До основних джерел індустріальних парків варто віднести інвестиційні ресурси. Тому для України актуальності набуває розвиток та стимулювання внутрішніх і зовнішніх інвестицій на рівні державної підтримки.

Аналізуючи приклад Туреччини, варто підкреслити, що індустріальні парки звільняються від ПДВ та різного мита на імпорте обладнання

та отримують занижені ставки корпоративного податку, а також звільняються від сплати внесків на соціальне страхування, податку на нерухомість, а також зменшення витрат при оформленні документів на виділення землі та надання пільгового тарифу на електроенергію, воду, природний газ та зв'язок. Також цікавим досвідом буде створення індустріальних парків в Республіці Польща, які є частково звільненими від податку на майно, а також існує ціла програма створення нових робочих місць – розмір залежить від проєкту і може сягати 15 600 злотих (4 тис. дол. США) за одне робоче місце. Беручи до уваги досвід Чехії індустріальні парки отримують звільнення від корпоративного податку на 10 років та на 5 років звільнення від податку на майно. Якщо у 1990 р. За реальним ВВП на душу населення Чехія випереджала Україну в два рази, то сьогодні вона випереджає Україну за цим показником вже в чотири рази [1].

Закон України «Про індустріальні парки» визначає основні положення, забезпечує умови для створення та функціонування індустріальних парків. Створення і функціонування індустріальних парків на території України здійснюються на таких засадах:

1) вільного доступу до інформації про можливість використання земель для створення індустріальних парків;

2) конкурентності у виборі керуючої компанії на землях державної та комунальної власності;

3) гарантування прав на земельні ділянки у межах індустріального парку;

4) державної підтримки створення індустріальних парків;

5) державного стимулювання залучення інвестицій в індустріальні парки.

Основними перевагами учасників індустріального парку є: нульова ставка мита на обладнання та деталі до нього, що не виробляються в Україні; зміна зобов'язань відносно розвитку інфраструктури населених пунктів, на території яких створюються індустріальні парки; державна підтримка облаштування; прозора та проста процедура набуття прав власності на земельну ділянку в межах індустріального парку; розвинута в Україні геоінформаційна система. Суб'єкт, що започатковує індустріальний парк, має розробити концепцію форми, мети, завдання створення та функціональне призначення індустріального парку, місце розташування та розмір земельної ділянки, строк, на який створюється індустріальний парк, бізнес-план розвитку індустріального парку, орієнтовні ресурси, можливі результати функціонування індустріального парку [2; 4].

Одним з вдалих прикладів розроблення інноваційного середовища було створення наукового парку "Київська політехніка", що є підконтрольним

проектом в рамках Закону України "Про Науковий парк "Київська політехніка". Даний закон визначає основні засади соціального середовища на базі університету залученню до співпраці всіх учасників в інноваційному процесі. Згідно закону України "Про Науковий парк "Київська політехніка" науковому парку «Київська політехніка» притаманний республіканський масштаб діяльності без чіткого акцентування на потреби регіону. Досліджуючи Закон України «Про наукові парки», варто посилити в структурних схемах діяльності наукових парків взаємодію з регіональною владою. В основі даного закону лежать напрямки розвитку наукових парків – економічно і соціально зумовлені наукові, науково-технічні та інноваційні напрями діяльності, відносно діяльності наукового парку, галузевого профілю або спеціалізація вищого навчального закладу або наукової установи [3].

Звертаючись назад до напрямку індустріальних парків слід зазначити, що вони є інструментом економічного розвитку, що стали фактором прискорення розвитку Західної Європи, Китаю, Японії та США. Варто навести приклад США – в штаті Невада (США) створюється найбільший у світі індустріальний парк Tahoe Reno Industrial Center площею 43000 га. Парк буде розміщувати виробництва з літій-іонних акумуляторів з інвестиціями у 5 млрд дол США, дата-центр Super NAP Tahoe Reno з інвестиціями 3 млрд. дол США, завод японського виробника Panasonic з інвестиціями 2 млрд. дол США та сотні інших сучасних виробництв. Організація промислового розвитку (UNIDO) було проведено дослідження відносно створення індустріальних парків та збільшення активності державних органів влади в їх створенні. До основних стимулів індустріальних парків слід віднести: пільгові ставки по кредитах, низькі податки та мита,

переваги використання земельних ресурсів, субсидювання тарифів, телекомунікаційного зв'язку, електрики та води, спрощення митних процедур колективного використання послуг та комунальної інфраструктури. Інвестиційні заходи в національній економіці мають бути сфокусовані на галузі, що мають високу ступінь в ланцюгу доданої вартості, зокрема це – науково-дослідна діяльність та діяльність в сфері ІЕ, легкої промисловості, фармацевтики, машинобудування, суднобудування, авіапром та ін. Має бути регіональне балансування у створенні індустріальних парків у будь-якому місці чи селі, де є промислова ділянка, бажання місцевої влади чи ініціатива інвесторів.

Схиляючись до інноваційного типу національної економіки, технологічні парки посилюють здатність держави на світовому рівні, зокрема у нових видах виробництва, а також збільшення інноваційної складової в експорті продукції. Започаткування технопарків згідно думки багатьох науковців було зроблено з метою створення комплексної організації, наукомісткого виробництва з виникненням нових технологій. Технологічні парки мають принципово нові базові технології, що сприяють комерціалізації, досягненню технологічної революції – проведення між приватними та державними структурами науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зміцненню зв'язків університету з промисловістю у сфері НДДКР, допомагає розвиватися новим фірмам. Основним завданням технопарку є стимулювання розвитку регіонів, але має на меті провести деіндустріалізацію, також спрощення реалізації комерційних і промислових інновацій [4].

На прикладі Туреччини варто навести функціонування поряд з індустріальними парками технологічних парків. В центрі дослідницької діяль-

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2017 роки¹ (млн. грн) [10]

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
житлові будівлі	25753,7	26582,3	34256,0	36128,9	33177,0	45609,8	44864,9	53371,8
нежитлові будівлі	37156,6	49113,5	54772,7	45252,3	40859,7	43330,9	59398,3	65605,2
інженерні споруди	39062,6	57935,2	61380,3	51844,2	46599,3	50948,7	67517,1	78563,5
машини, обладнання та інвентар	54059,2	71771,4	77015,4	79032,9	68948,8	84423,2	123133,3	154721,7
транспортні засоби	11025,3	17014,0	27015,9	16246,8	13830,4	19650,0	36685,7	60123,9
земля	1182,2	2270,1	1755,4	1018,6	999,3	1441,8	1915,8	1994,0
довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	1797,2	2889,9	1780,1	2358,4	2034,2	2762,6	3162,7	3727,9
інші матеріальні активи	3626,0	4333,8	6877,9	7511,5	5586,4	6563,9	10712,7	13931,5
права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	3044,0	4101,9	3655,9	5631,5	2974,3	12457,8	4180,8	5717,7
програмне забезпечення та бази даних	2802,4	3254,0	3409,1	3477,6	3207,3	4908,4	6315,5	8196,4

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2017 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

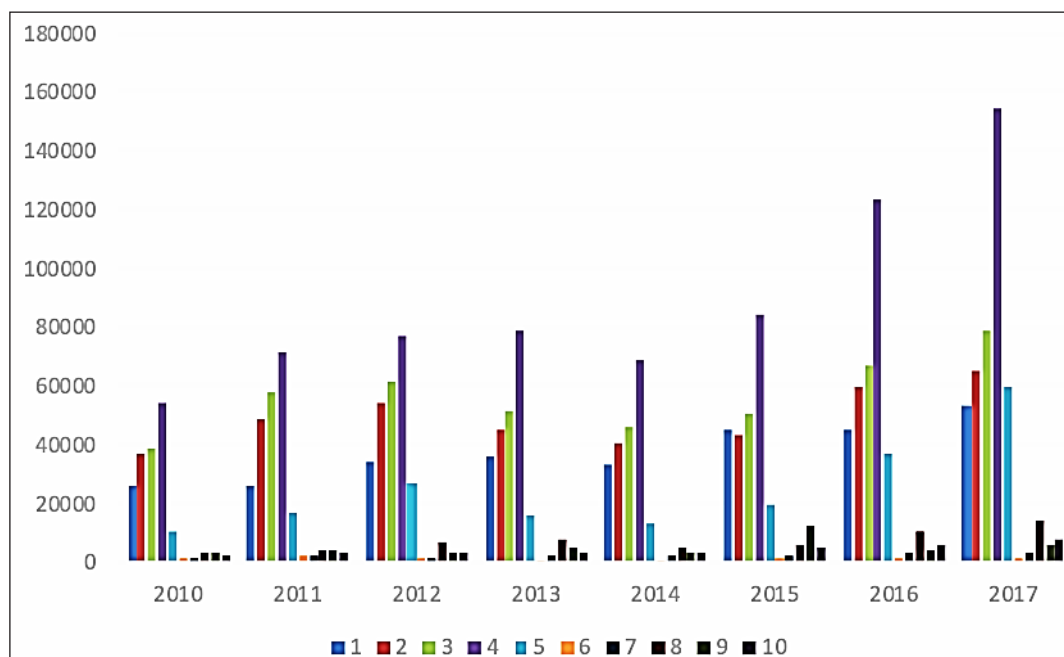

Рис. 1. Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2017 роки¹(млн. грн)

ності зосереджено підтримку науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), для того щоб довести наукову розробку до її подальшого випуску на виробництві. Для того щоб забезпечити максимальну ефективність функціонування технопарків у промисловій сфері учасникам турецьких технопарків надають наступні привілеї: звільнення від податку на створення програмного забезпечення, НДДКР чи проектні заходи; реалізація програмного забезпечення створеного в межах технопарків звільняється від оподаткування ПДВ; оплата праці персоналу звільняється від усіх податків; звільнення від мита учасників технопарку на імпорту продукцію, що потрібна для реалізації дослідницьких та проектних програм [5]. Наступним етапом наукової статті стане визначення пріоритетів в інвестиціях в певні види активів підприємств та організацій на основі статистичних даних капітальних інвестицій за видами активів за 2010-2017 роки¹ (млн. грн). Приведені статистичні данні стануть однією з компонент при формуванні системи залучення інвестицій за рахунок впровадження інноваційних форм діяльності. А також буде підкреслено доля капітальних інвестицій за видами активів на загальнонаціональному рівні.

Перш за все, варто надати визначення на гістограмі (рис. 1), до яких даних належить, кожна з ліній гістограми – житлові будівлі – 1; нежитлові будівлі – 2; інженерні споруди – 3; машини, обладнання та інвентар – 4; транспортні засоби – 5; земля – 6; довгострокові біологічні

актив рослинництва та тваринництва – 7; інші матеріальні активи – 8; права на комерційні познання, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо – 9; програмне забезпечення та бази даних – 10. Найбільшу долю інвестицій за капітальними інвестиціями за видами активів складають нежитлові будівлі(2010 рік – 37156,6 млн. грн; 2011 рік–49113,5млн.грн;2012рік–54772,7млн.грн; 2013рік–45252,3млн.грн;2014рік–40859,7млн.грн; 2015 рік – 43330,9 млн. грн; 2016 рік – 59398,3 млн. грн; 2017 рік – 65605,2 млн. грн); інженерні споруди(2010 рік – 39062,6 млн. грн; 2011 рік–57935,2млн.грн;2012рік–61380,3млн.грн; 2013рік–51844,2млн.грн;2014рік–46599,3млн.грн; 2015рік–50948,7млн.грн;2016рік–67517,1млн.грн; 2017 рік – 78563,5 млн. грн); машини, обладнання та інвентар (2010 рік – 54059,2 млн. грн; 2011 рік–71771,4млн.грн;2012рік–77015,4млн.грн; 2013рік–79032,9млн.грн;2014рік–68948,8млн.грн; 2015 рік – 84423,2 млн. грн; 2016 рік – 123133,3млн.грн;2017рік–154721,7млн.грн). Також починають зростати інвестиції в програмне забезпечення та бази даних, як одну зі складових функціонування підприємств та організацій в сучасному світі – 2010 рік – 2802,4 млн. грн; 2011 рік – 3254,0 млн. грн; 2012 рік – 3409,1 млн. грн; 2013 рік – 3477,6 млн. грн; 2014 рік – 3207,3 млн. грн; 2015 рік – 4908,4 млн. грн; 2016 рік – 6315,5 млн. грн; 2017 рік – 8196,4 млн. грн.

На основі запропонованої системи по залученню інвестицій за рахунок впровадження інноваційних форм діяльності (рис. 2) варто розкрити сутність інноваційної діяльності та її впливу на національну економіку. До найбільш вагомих форм інноваційної діяльності варто віднести створення технопарків,

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2017 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

наукових парків та індустріальних парків. Головною відмінністю між технопарками та індустріальними є різні функціональні зобов'язання реалізації інновацій, якщо індустріальні парки лише забезпечують інноваційну діяльність, то технопарки безпосередньо приймають участь в даному процесі. Наукові парки виступають одним з підвидів технопарків. До основних переваг технопарків варто віднести – преференції щодо оподаткування заробітної плати персоналу, звільнення від мита, можливість реалізувати інноваційну продукцію, наприклад, програмне забезпечення, державно-приватне партнерство, налагодження зв'язків з університетами, розвиток інноваційних стартапів. До переваг індустріальних парків варто віднести ставку нульового мита [11], надання допомоги з боку держави щодо облаштування місця для індустріального парку, а також набуття прав власності. Основним вектором у створенні інноваційних підприємств є: заходи (розбудова технопарків та великих інноваційних

підприємств та підтримка малих, створення бізнес-інкубаторів, створення єдиної бази інноваційних розробок, що має підтримку з боку держави), фактори (налагодження зв'язків між різними галузями національної економіки, запровадження інноваційних технологій, створення клімату для зростання наявної кількості інноваційних підприємств).

Впродовж двох останніх десятиріч спостерігається істотний розрив у соціально-економічному розвитку регіонів країни, що загрожує збереженню економічної стабільності країни в цілому. Індустріальні парки можуть відігравати позитивну роль в економічному розвитку країни завдяки можливості стимулювання розвитку відсталих регіонів, для того щоб забезпечити балансування в соціально-економічному розвитку за рахунок впровадження інноваційних технологій та впровадження індустріальних парків. Також варто проводити моніторинг запланованих результатів і аналіз діяльності суб'єктів індустріальних парків. Моні-

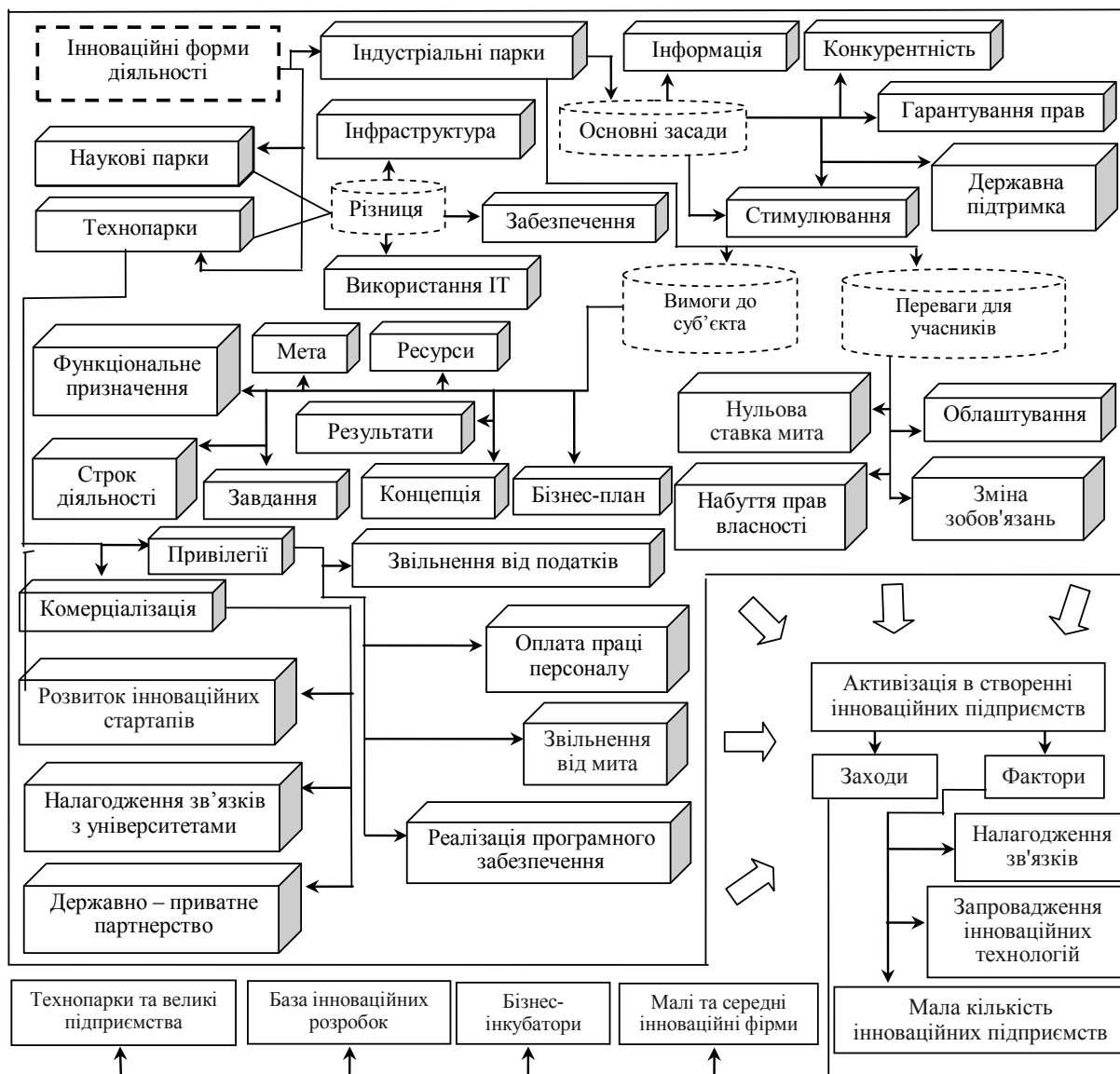

Рис. 2. Система залучення інвестицій за рахунок впровадження інноваційних форм діяльності

торинг та аналіз дозволить визначити, які суб'єкти інноваційної діяльності в межах індустріальних парків є найбільш ефективними та не відносяться до категорії, що не виконують вчасно запроваджені проекти і не відповідають потребам регіону [6].

Активізація в створенні інноваційних підприємств різного розміру та різних секторів економіки в Україні знаходиться під впливом таких негативних факторів як: кількість інноваційних підприємств регіону знаходиться на низькому рівні, проблематика щодо фінансування розробок, відсутність налагодження зв'язків між науково-дослідними інститутами та виробництвом, відсутність розуміння на підприємствах відносно впровадження інноваційних технологій. Тому при розробці та запровадженні нових суб'єктів в межах технопарку варто підкреслити: 1) рівень залученості малих та середніх інноваційних фірм, що зацікавлені у впровадженні інновацій та мають пільги; 2) рівень залученості до технопарків великих підприємств з метою впровадження інноваційних технологій під цією виробництва; 3) створення бізнес-інкубаторів з метою захисту від підприємств, що впроваджують інноваційних технологій; 4) створення бази інноваційних розробок, зокрема започаткування системи двосторонніх зв'язків, як із внутрішніми науково-дослідними організаціями, що ведуть розробки в межах технопарку, так і з зовнішніми; 5) створення консультаційних центрів, метою яких є визначення інноваційних розробок для подальшого їх впровадження до виробництва [7]. В Україні процес запровадження технопарків, наукових парків, а також індустріальних парків виступає головним інструментом територіального розвитку. Найбільш активними проектами вирізнялися Київська, Львівська, Одеська та Харківська області. Яскравими прикладами є: промислові парки «Земельний союз», «Великодимерський», «Парк Ріджин» у Київській області; промисловий парк «Черляни» у Львівській області; індустріальний парк «Рогань» та промислова зона «Паркова» у Харківській області [8].

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи вищевикладене, варто наголосити на тому, що впровадження інноваційних форм діяльності в Україні можливо у три етапи: запровадження чіткої концепції розвитку індустріальних парків; визначення основних інструментів залучення інвесторів до індустріальних парків; визначення основних фіскальних стимулів для суб'єктів діяльності в індустріальних парках. Визначаючи рівень державної допомоги, варто дотримуватися європейських стандартів, коли допомога є оберненою до пропорційності до відношення показника ВВП на душу населення в регіоні розміщення індустріального парку на основі середнього значення

ВВП. Тому визначення місцевих факторів, що можуть вплинути на розвиток інноваційної діяльності, є пріоритетним напрямком при створенні наукових парків, технологічних парків чи індустріальних парків.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Марчишинець О.В. Індустріальні парки як інструмент залучення інвестицій в реальний сектор економіки регіону [Електронний ресурс] / О.В. Марчишинець, С.М. Марчишинець // Економіка та суспільство. – 2017. – № 9. – Режим доступу до журналу: <http://economyandsociety.in.ua> (Index Copernicus ICV 2015: 35.93)
2. Кузьменко О. Ю. Актуальність створення індустріальних парків в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Кузьменко. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://global-national.in.ua/issue-5-2015/13-vipusk-5-traven-2015-r/778-kuzmenko-o-yu-aktualnist-stvorennnya-industrialnikh-parkiv-v-ukrajini>.
3. Параска, С. Г. Концепція створення наукового парку "Інноваційний розвиток Поділля" [Текст] / С. Г. Параска, В. Р. Любчик // Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2012. – № 4. – С. 245-249.
4. Кузьменко О. Ю. Актуальність створення індустріальних парків в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Кузьменко. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://global-national.in.ua/issue-5-2015/13-vipusk-5-traven-2015-r/778-kuzmenko-o-yu-aktualnist-stvorennnya-industrialnikh-parkiv-v-ukrajini>.
5. Галасюк В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Галасюк. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1465>.
6. Гриценко, С. І. Реалії та можливості становлення індустріальних парків у контексті забезпечення сталого розвитку України / С. І. Гриценко // Економіка і організація управління / ДонНТУ. – Вінниця : ДонНТУ, 2016. – № 4 (24). – С. 54–63.
7. Солнцев С. Світовий досвід функціонування технопарків та особливості їх розвитку в Україні / С. Солнцев, Є. Гнітецький // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 12(1). – С. 279-283.
8. Павлюк А. Розвиток індустріальних парків в Україні: проблеми та напрями політики стимулювання / А. Павлюк // Економіст. – 2016. – № 1. – С. 25-28.
9. Закон України « Про наукові парки» [Електронний ресурс]. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>.
10. Капітальні інвестиції за видами активів за 2010-2017 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_bez.htm.
11. Пономаренко Т. В. Прогнозування імовірності банкрутства в контексті оцінювання економічної стійкості підприємства // Економічний аналіз. 2016. No 2. С. 160–168.